

V Bruselu dne 7.5.2025
COM(2025) 191 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**o revidovaném akčním plánu makroregionální strategie Evropské unie pro jadransko-
jónský region**

{SWD(2025) 114 final}

Obsah

1.	ÚVOD	2
2.	ÚSPĚCHY STRATEGIE	3
3.	REVIDOVANÝ AKČNÍ PLÁN	4
4.	PILÍŘE	5
5.	HORIZONTÁLNÍ TÉMATA	7
6.	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA	8
7.	PROVÁDĚNÍ STRATEGIE	9
8.	ZÁVĚR	10

1. ÚVOD

V letech 2009–2015 Evropská rada schválila vytvoření čtyř makroregionálních strategií Evropské unie. Tím, že strategie vyžadují, aby země sdružovaly zdroje a ke spolupráci přistupovaly na základě meziodvětvové a víceúrovňové správy, řeší problémy, které žádná země nemůže účinně vyřešit sama. Všechny makroregionální strategie přinášejí výsledky, které podporují ekologickou, digitální a spravedlivou transformaci, regionální rozvoj a růst. Tyto strategie úspěšně fungují již více než deset let. Makroregionální koncepce je atraktivní a těší se značné pozornosti zúčastněných stran z řad veřejných a soukromých subjektů, akademické obce i občanské společnosti v celé Evropě.

Evropská rada v roce 2014 schválila vytvoření **makroregionální strategie Evropské unie pro jadranský a jónský region** (dále jen „strategie“). Jednalo se o třetí ze čtyř strategií, které měly být vytvořeny. V tomto regionu žije více než 70 milionů obyvatel a zahrnuje deset zemí: čtyři členské státy EU (Chorvatsko, Řecko, Itálie, Slovinsko), pět kandidátských zemí (Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie, Srbsko) a jednu třetí zemi (San Marino). Těchto deset zemí se účastní na rovnoprávném základě a spolupracují na řadě otázek, které lze řešit pouze společně, a to ku prospěchu každé země i celého regionu.

Tato strategie je výjimečná tím, že je jedinou makroregionální strategií, v níž počet kandidátských zemí EU převyšuje počet zúčastněných členských států. Patří také k těm nejnáročnějším vzhledem k velkým socioekonomickým rozdílům v regionu. Zúčastněné země sdílejí potřebu řešit přeshraničním a nadnárodním způsobem problémy, které se tohoto regionu týkají: důsledky změny klimatu, problémy s odpadem a odpadem v mořích se nezastaví na hranicích. Kromě toho může mít region prospěch z koordinované a prohloubené spolupráce mezi zeměmi, například v oblasti dopravy, energetiky a udržitelného cestovního ruchu. Rovněž sociální rozdíly lze lépe řešit důsledným regionálním přístupem. Díky podpoře v rámci této strategie mohou země západního Balkánu těžit z prohloubené spolupráce v pěti základních oblastech, což jim pomůže na cestě k integraci do EU, například při dosahování cíle klimatické neutrality do roku 2050 stanoveného v *Zelené dohodě pro Evropu*.

Jadransko-jónský region má bohaté historické a kulturní dědictví, bohaté přírodní zdroje a vysokou úroveň biologické rozmanitosti. Má významný potenciál pro rozvoj obnovitelných zdrojů energie a produkci kvalitních potravin. Region se však potýká i s řadou problémů. Změna klimatu má pro tuto oblast závažné důsledky. Podle analýzy provedené pro zelenou agendu pro západní Balkán bude muset region do konce tohoto století čelit nárůstu teploty až o 4 stupně Celsia¹. Lesní požáry a sucho již každoročně způsobují značné problémy. Dopravní a energetické systémy jsou roztržité, často zastaralé a mnoho oblastí stále není dobře propojeno. Je třeba urychlit ekologickou transformaci. Je třeba rozvíjet udržitelný rybolov a odvětví akvakultury v Jaderském a Jónském moři a zabránit nadměrnému rybolovu. Masový cestovní ruch v některých částech regionu zanechává negativní stopy, což ukazuje na potřebu společného, koordinovaného a pevnějšího řízení cestovního ruchu.

Integrace kandidátských zemí západního Balkánu do Evropské unie je jednou z hlavních priorit EU. Stejně tak je přistoupení k EU důležitou prioritou pro kandidátské země, které se účastní strategie². Přesto přístupový proces nicméně probíhá poměrně pomalu. Velký problém pro region západního Balkánu představuje nízká úroveň konvergence; jeho hrubý domácí produkt

¹ Pokyny pro provádění zelené agendy pro západní Balkán SWD(2020)223 ze dne 6. října 2020, eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020SC0223

² Standardní průzkum Eurobarometr 99 – jaro 2023.

na obyvatele je v současnosti přibližně 35 % průměru EU. To znamená nedostatek finančních prostředků na proces přistoupení a související reformy a vede to k rozsáhlé migraci do zahraničí a k problému vyliďňování³.

V posledním desetiletí došlo k několika krizím, přičemž začátek ruské útočné války proti Ukrajině vedl k nové, nestabilnější geopolitické situaci. Obecným cílem strategie v tomto desetiletí bylo podporovat hospodářskou a sociální prosperitu a růst v regionu zvýšením jeho atraktivity, konkurenceschopnosti a propojenosti. Tento cíl zůstává v platnosti. Strategii je však třeba aktualizovat, aby odrážela nejnovější vývoj a poskytovala lepší řešení náročných a mnohostranných problémů, kterým region čelí.

Toto sdělení se zabývá revidovaným akčním plánem vypracovaným v rámci strategie. Vysvětluje souvislosti, důvody, co se změnilo a jak bude strategie reagovat na nové a budoucí změny.

2. ÚSPĚCHY STRATEGIE

Dosahování výsledků v klíčových prioritách EU

Strategie od počátku přinášela řadu pozitivních a úspěšných výsledků v řadě témat. Pomohla zvýšit regionální spolupráci a vytváření sítí v rámci čtyř původních tematických pilířů. Strategie byla úspěšná při dosahování výsledků v regionu, pokud jde o priority EU na období 2019–2024. Zejména dosáhla výsledků v oblasti Zelené dohody pro Evropu, evropské zelené agendy pro západní Balkán a Evropské digitální strategie, a to díky meziodvětvovému přístupu založenému na víceúrovňové správě a širokém zapojení zúčastněných stran. Pomohla také zlepšit integrovanou a udržitelnou správu námořního prostoru a pobřežních oblastí Jaderského a Jónského moře. Kromě toho strategie přizpůsobila klíčové iniciativy EU specifickým potřebám a situaci v regionu.

Strategie rovněž sehrála klíčovou roli při podpoře zemí západního Balkánu, které měly prospěch ze své role rovnocenných partnerů ve strategii. Strategie pomohla zavést komplexní mnohostranný systém řízení, přinesla do regionu větší stabilitu a podpořila mírový politický a správní dialog o otázkách společného zájmu zúčastněných zemí.

Hmatatelné výsledky pro občany

Dopad strategie na občany lze nejlépe představit na příkladech konkrétních projektů, které byly v rámci strategie identifikovány, realizovány a provedeny.

Strategie zlepšila řízení na úrovni mořských pánví v regionu vybudováním správní a institucionální kapacity v oblasti námořní správy. Projekt „PoWER“ (Přístavy jako hnací kola podnikatelské sféry) podpořil rozvoj přístavů jako inovačních center s cílem využít jejich podnikatelský potenciál a posílit spolupráci mezi klíčovými hráči v inovačním dodavatelském řetězci.

Strategie rovněž diverzifikovala produkty a služby cestovního ruchu v regionu a zároveň řešila sezónní charakter poptávky po vnitrozemské, pobřežní a námořní turistice. V této souvislosti je cílem projektu „ADRIONCYCLETOUR“ (Jadransko-jónská cyklotrasa pro udržitelný cestovní ruch) vytvořit pobřežní cyklistickou trasu podél celého pobřeží všech partnerských

³ *Nový plán růstu pro západní Balkán*, listopad 2023, Evropská komise.

zemí, od Itálie až po Řecko. Propaguje historické, umělecké, kulturní a přírodní dědictví regionu a zaměřuje se na ekoturistiku. Tento projekt je úspěšným příkladem „procesu začleňování“, což znamená, že myšlenky a priority strategie jsou začleněny do několika programů financování v regionu, přičemž různé programy poskytují finanční prostředky na různé části projektu⁴.

Proces začleňování

Tento proces začleňování je pro úspěch strategie zásadní, protože stejně jako všechny makroregionální strategie nemá vlastní rozpočet. Realizace závisí na schopnosti mobilizovat finanční prostředky z dalších souvisejících zdrojů (zdroje EU, vnitrostátní, regionální a ze soukromého sektoru) a na dobře koordinovaném využívání finančních prostředků dostupných na různých úrovních.

Hlavními zdroji financování provádění strategie jsou fondy politiky soudržnosti EU, nástroj předvstupní pomoci, investice a reformy v plánu růstu pro západní Balkán a evropský hospodářský a investiční plán pro západní Balkán.

Lze však prozkoumat a rozvíjet všechny zdroje financování. Například projekt NAMIRS (Systém reakce na námořní incidenty v severním Jadranu), který se skládá z mechanismů spolupráce a opatření k dosažení vysoké úrovně připravenosti a reakce na mimořádné znečištění moře ve Slovinsku, Chorvatsku a Itálii, byl v rámci strategie rozpracován do podoby proveditelného projektu a od té doby je financován prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Evropské unie.

Budování většího pocitu vlastní odpovědnosti

Proces revize akčního plánu zdůraznil potřebu strategičtější vize pro provádění strategie a systematičtějšího přístupu ke zvýšení vlastní odpovědnosti a povědomí o strategii mezi všemi zúčastněnými zeměmi. Tento bod byl rovněž zdůrazněn ve zprávě Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj o spolupráci v jadransko-jónském regionu v roce 2019⁵.

3. REVIDOVANÝ AKČNÍ PLÁN

V posledním desetiletí se objevila nebo dostala do popředí politické agendy řada nových výzev, k nimž patří rozšíření EU, změna klimatu a digitalizace.

Od roku 2022 pracovaly zúčastněné země v úzké spolupráci s Komisí víceúrovňovým, integrovaným a koordinovaným způsobem na přípravě revidovaného akčního plánu, který zohledňuje geopolitický a politický vývoj od roku 2014. Revidovaný akční plán rovněž odráží zkušenosti získané při provádění strategie v průběhu let a zahrnuje změny v řízení a správě strategie, ke kterým došlo v průběhu posledních deseti let.

Výsledkem této práce je revidovaný akční plán, který přesněji odráží potřeby a příležitosti regionu a poskytuje pevnější rámec, který zúčastněným zemím umožní účinněji spolupracovat při dosahování cílů strategie.

⁴ Tři samostatné programy politiky soudržnosti financovaly části tohoto projektu: Interreg Itálie-Slovinsko, Interreg Itálie-Chorvatsko a regionální program Furlanska-Julského Benátska.

⁵ „Územní spolupráce v jadransko-jónském regionu: Výhled budoucí nadnárodní spolupráce v regionu“, OECD, 2019.

Co je nového?

a) První, velmi viditelnou změnou v revidovaném akčním plánu je nový **pátý pilíř, který doplňuje původní čtyři pilíře**. Tento sociální pilíř se zaměří na opatření na podporu zapojení mladých lidí, jejich dovedností a zaměstnanosti, na zlepšení spolupráce a koordinace v oblasti rovných a inkluzivních pracovních podmínek a na podporu sociálních inovací. Bude také usilovat o užší sladění se sociálními politikami EU.

b) Předchozí akční plán obsahoval dvě průřezová témata. Revidovaný akční plán má novou strukturu se **třemi horizontálními a třemi průřezovými tématy**. Horizontální témata jsou natolik důležitá, že by měla být začleněna do všech pilířů. Průřezová témata mají být v případě potřeby a podle možností začleněna do různých pilířů.

Tři **horizontální témata** jsou: rozšíření, budování kapacit, a výzkum, inovace a vývoj (podrobněji viz oddíl 5 níže).

Tři **průřezová témata** jsou: oběhové hospodářství, ekologický rozvoj venkova a digitalizace (více informací viz oddíl 6 níže).

c) Byla vytvořena **nová struktura řízení** na podporu účinného provádění. Nová struktura pomůže zlepšit institucionální a efektivní víceúrovňovou správu v regionu. Bude nezbytné zajistit aktivní účast regionů, místních orgánů, akademické obce, mladých lidí, podniků a organizací občanské společnosti na strategii.

Poprvé je součástí systému řízení také „místo služeb“ (Facility Point), které již bylo zřízeno a poskytuje technickou a s obsahem související pomoc při provádění akčního plánu. Místo služeb bude průběžně monitorovat celkovou výkonnost strategie v porovnání s cíli a cílovými hodnotami výstupů a výsledků a podávat o ní zprávy.

4. PILÍŘE

Základem revidovaného akčního plánu je následujících pět pilířů. Představují nejnaléhavější výzvy a témata, která mohou nejvíce získat z meziodvětvové a meziregionální spolupráce mezi zeměmi v celém regionu. S ohledem na toto zaměření vyzývá revidovaný akční plán partnerské země, aby usilovaly o větší soudržnost politik na všech zeměpisných úrovních.

Udržitelná modrá ekonomika

V rámci pilíře 1 se strategie zaměřuje na rozvoj modrých a zelených technologií pro udržitelnou produkci a spotřebu potravin z mořských zdrojů, jakož i námořní a mořské správy a služeb, který přinese prosperitu pobřežním komunitám a ochrání vodní vnitrozemské, mořské a námořní prostředí.

Cílem opatření v rámci pilíře 1 je rovněž podpořit Evropský pakt pro dovednosti a institucionální partnerství, posílit regionální trh zintenzivněním spolupráce v regionu a upevnit zapojení zúčastněných stran a obchodní vazby. Budování inovačních ekosystémů, které podporují výzkum a inovace v oblasti zelených a modrých technologií v regionu, zvýší socioekonomickou konkurenceschopnost v souvisejících odvětvích, a to jak v pobřežních, tak ve vnitrozemských oblastech.

Opatření v rámci tohoto pilíře se budou zabývat také potřebou zabránit nadměrnému rybolovu. Účinné a lepší řízení rybolovu na moři a v příslušných vnitrozemských vodách vyžaduje úzkou koordinaci mezi zúčastněnými zeměmi. K obnově a ochraně sladkovodních zdrojů je zapotřebí koordinovaných opatření, která zajistí přístup ke zdravé a udržitelné sladké vodě. V současné době ohrožuje mořské prostředí v Jaderském a Jónském moři vysoká míra znečištění v podobě odpadků, mikroplastů, pesticidů a antibiotik.

Doprava a energetika

Dopravní spojení jsou pro hospodářský rozvoj klíčová. Dopravní systém v regionu je rozpadlý a infrastruktura často zastaralá, což brzdí hospodářský rozvoj a brání veřejnému využití. Železniční doprava v regionu zaostává za průměrem EU jak z hlediska infrastruktury, tak objemu nákladní a osobní dopravy. V mnoha zúčastněných zemích, zejména na západním Balkáně, je kvalita železničních systémů špatná a silnice jsou nebezpečné.

Cílem revidovaného akčního plánu je proto **zvýšit kapacitu a kvalitu železniční a silniční dopravy** propojením spojů, zmírněním překážek a podporou komplexních reforem železniční dopravy. Strategie podpoří zavádění iniciativ plánů udržitelné městské mobility, zejména v městských uzlech se silnými urbanizačními trendy. Zlepší bezpečnost a zabezpečení přístavního provozu a vytvoří konkurenceschopný, makroregionálně propojený přístavní systém.

Cílem revidovaného akčního plánu je rovněž posílit **bezpečnost dodávek energie a zvýšit jejich konkurenceschopnost**. Konečným cílem je vytvořit dobře fungující trhy s elektřinou, čehož se dosáhne odstraněním regulovaných maloobchodních cen elektřiny, zmírněním přetížení sítí, integrací obnovitelných zdrojů energie do energetických sítí a umožněním nerušené přeshraniční výměny energie. V současné době je faktorem, který omezuje přechod na obnovitelné zdroje energie, nedostupná kapacita sítě pro dispečink kolísající energie z obnovitelných zdrojů. Je třeba vyhodnotit a řešit překážky při využívání a distribuci solární a větrné energie. Dekarbonizace energetických systémů a přechod k ekonomikám s nulovými čistými emisemi uhlíku bude znamenat rozsáhlé zavádění obnovitelných zdrojů energie a dalších nízkouhlíkových energetických možností, vyšší energetickou účinnost a větší míru elektrifikace.

Životní prostředí

Jadransko-jónský region je stále více ovlivňován změnou klimatu, včetně stoupající hladiny moří, eroze, pronikání mořské vody na pevninu, pronikání slané vody do pitné vody, nedostatku vody, sucha a ztráty biologické rozmanitosti.

Námořní doprava zanechává v mořském prostředí významnou stopu a námořní trasy s velkým provozem jsou místy častých nehod, pokud jde o úniky ropy. Dalším závažným problémem je nadměrný rybolov a významným problémem pro moře je znečištění z pevninských zdrojů způsobené vypouštěním znečišťujících látek do moře. Zásadní je účinné nakládání s odpady, zejména podél pobřeží, což zdůrazňuje význam komplexního přístupu k řešení tohoto problému.

Mořská a pobřežní biologická rozmanitost v regionu potřebuje ochranu. Opatření v rámci tohoto pilíře se zaměří mimo jiné na lepší řízení biologické rozmanitosti a větší koordinaci územního plánování námořních prostor a integrovaného řízení pobřežních zón. Je třeba řešit environmentální problémy způsobené balastní vodou a dalšími úniky do moře z

vnitrozemských a přechodových vod. Řízení přírodních zdrojů v chráněných oblastech se zlepší posílením přeshraniční spolupráce.

Udržitelný cestovní ruch

Region je silně závislý na cestovním ruchu. Existuje jasná potřeba lepšího řízení toků cestovního ruchu, aby se vyrovnala poptávka v jednotlivých ročních obdobích, zabránilo se nezaměstnanosti v období mimo sezónu a negativnímu dopadu nadměrného cestovního ruchu na přírodu a místní životní prostředí v období v hlavní sezóně.

Je třeba přijmout opatření ke zvýšení úrovně znalostí o udržitelném a inteligentním řízení destinací mezi malými podniky působícími v oblasti cestovního ruchu a zúčastněnými stranami cestovního ruchu. Bude poskytnuta podpora na vypracování vnitrostátních pokynů pro odbornou přípravu a vzdělávání v odvětvích cestovního ruchu a na účinné provádění Evropského paktu pro dovednosti v ekosystému cestovního ruchu.

Rovněž bude poskytována podpora na posílení agroturistiky a ekologických produktů a na propagaci konceptu středomořské stravy. Existuje velký potenciál pro vytvoření užších vazeb mezi udržitelným cestovním ruchem a potravinářským odvětvím, což povede ke konkurenčním výhodám, které podpoří hospodářskou, environmentální a sociální udržitelnost regionu. V širším smyslu akční plán zvýší konkurenceschopnost, odolnost a udržitelnost potravinářského i zemědělského odvětví.

Zvýšená sociální soudržnost

Jadransko-jónský region čelí významným sociálním a hospodářským výzvám, včetně stárnutí obyvatelstva, nerovnováhy na trhu práce, sociálního vyloučení, přílivu uprchlíků, oblastí mimořádné chudoby a vylidňování.

Cílem opatření v rámci nového pátého pilíře je uvést region do souladu se strategiemi a politikami EU s cílem zlepšit sociální soudržnost a pomoci posílit zapojení mladých lidí, jejich dovedností, rovné příležitosti a přístup na trh práce. Strategie bude v těchto oblastech uplatňovat meziodvětvový přístup a vytvoří opatření, která posílí postavení mladých lidí a zvýší jejich schopnost aktivně se zapojit do společenského a hospodářského života. Bude podporovat rovné a inkluzivní pracovní prostředí a rozvíjet a harmonizovat politiky v oblasti dovedností, aby se zlepšily vyhlídky na zaměstnání. Bude vycházet z koncepce sociálních inovací a sociální ekonomiky tím, že posílí spolupráci a předávání znalostí v této oblasti a bude prosazovat jadransko-jónský ekosystém, který je příznivý pro sociální inovace.

5. HORIZONTÁLNÍ TÉMATA

Vzhledem k integrované a koordinované povaze záležitostí, které strategie řeší, musí všech pět pilířů zahrnovat následující tři horizontální témata.

Rozšíření

Rychlé změny geopolitické situace v posledních letech po zahájení ruské úročné války proti Ukrajině přepsaly politický a hospodářský rámec regionu. Rozšíření Evropské unie se stalo jednou z hlavních priorit EU. Tato strategie podpoří kandidátské země v urychlení procesu přistoupení a v užším sbližování s EU.

Všechny pilíře strategie budou zohledňovat rozměr rozšíření a přispívat k procesu přistoupení prováděním souvisejících opatření. To bude zahrnovat podporu reforem, přípravu plánů a společnou tvorbu projektů v různých oblastech, což povede k lepšímu sladění s politikami EU a rychlejší integraci kandidátských zemí do EU.

Budování kapacit

Předpokladem úspěšného procesu řízení i realizace opatření plánovaných v rámci makroregionální strategie je silná a účinná správní kapacita. Vzhledem k tomu, že se jedná o práci ve více zemích a s více partnery, je zapotřebí silných koordinačních mechanismů napříč zúčastněnými zeměmi a mezi nimi. Současně je nedílnou součástí procesu rozšíření budování kapacit: kandidátské země musí rozvíjet své vlastní správní kapacity, aby byly připraveny a schopny zvládnout požadavky členství v EU.

Všechny pilíře strategie proto v příslušných případech budou přispívat k opatřením zaměřeným na budování kapacit a zlepšení kvality řízení v regionu.

Výzkum, inovace a vývoj

Výzkum a inovace jsou nezbytnými prioritami pro rozvoj a prosperitu země i širšího regionu. Nezbytná je také schopnost přeměnit inovativní řešení na zboží a služby, které lze prodávat na trhu. Revidovaný akční plán pomůže sladit vědu a výzkum v kandidátských zemích s Evropským výzkumným prostorem, čímž podpoří inovativní malé a střední podniky a začínající podniky v celém regionu.

Všechny pilíře případně přispějí k posílení výzkumu a inovací v regionu. Opatření budou propojena se strategiemi inteligentní specializace, které zavedly země a regiony.

6. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Během procesu revize akčního plánu byla identifikována řada témat, která by mohla tvořit samostatné tematické pilíře. Při zkoumání však bylo zjištěno, že se tato témata překrývají s několika dalšími pilíři. Aby se předešlo vytváření příliš mnoha pilířů, byla tato tři další témata navržena jako průřezová témata pro opatření v rámci několika pilířů.

Oběhové hospodářství

Bez přechodu na plně oběhové hospodářství není možné dosáhnout klimatické neutrality. Model oběhového hospodářství, který zahrnuje zachování hodnot a zdrojů v ekonomice po co nejdelší dobu a minimalizaci vzniku odpadu, snižuje tlak na přírodní zdroje a podporuje udržitelný růst.

Revidovaný akční plán počítá s uplatňováním přístupů oběhového hospodářství v celé řadě odvětví. Bude se to týkat zejména pilíře 1, který se zaměřuje na zelené a modré technologie s cílem snížit dopad člověka na životní prostředí a vody, pilíře 2, který se zaměřuje na obnovitelné zdroje energie, a pilíře 4, který se zaměřuje na udržitelný a ekologický cestovní ruch.

Ekologický rozvoj venkova

Značnou část jadransko-jónského regionu tvoří venkovské oblasti. Označení ekologického rozvoje venkova jako průřezového tématu zdůrazňuje význam a náročnost vyváženosti „modrého“ a „zeleného“ rozvoje širšího regionu.

Opatření budou v souladu s dlouhodobou vizí pro venkovské oblasti EU⁶ a s Paktem pro venkov EU, jehož cílem je do roku 2040 dosáhnout silnějších, propojených, odolných a prosperujících venkovských oblastí. Budou se zabývat zejména demografickými výzvami a podporovat skutečné právo občanů zůstat v místě, které nazývají svým domovem. Revidovaný akční plán zahrnuje v různé míře vazby na ekologický rozvoj venkova v rámci všech pěti pilířů, přičemž důraz je kladen na podporu místních rybářských komunit, udržitelnou výrobu energie, mobilitu, životní prostředí a zemědělské postupy a prevenci odlivu mozků. To se odráží i v horizontálních tématech v souvislosti s lepšími životními podmínkami a konektivitou.

Digitalizace

Digitalizace je zásadní pro konkurenceschopnost podniků v regionu. Strategie podpoří opatření v oblasti digitalizace ve všech odvětvích hospodářství, přičemž zajistí, aby výhody byly dostupné všem občanům a zúčastněným stranám. Prioritou strategie je vytvoření sítě digitálních inovačních center v regionu. Poté se zaměří na podporu vytváření silnějších vazeb v rámci sítě. Digitalizace se týká všech odvětví; opatření v této oblasti budou proto začleněna do všech pilířů strategie.

7. PROVÁDĚNÍ STRATEGIE

Řízení strategie má třístupňovou strukturu: politickou, koordinační a prováděcí. Na všech těchto úrovních se stále objevuje řada výzev pro proces řízení, které odhalují prostor pro zlepšení. Omezené zapojení institucí, vysoká míra fluktuace zaměstnanců a omezené výsledky procesu začleňování jsou faktory, které v minulosti snižovaly účinnost strategie.

Zúčastněné země a klíčové zúčastněné strany v této souvislosti vyvinuly velké úsilí k vybudování a zajištění účinnějšího a efektivnějšího řízení strategie na všech úrovních.

Za tímto účelem je nezbytné posílit politický závazek: celostátní, regionální a místní orgány zúčastněných zemí by měly zajistit strategičtější vedení, aby se překlenula propast mezi ambiciózními politickými závazky a schopností správních orgánů je splnit.

Řízení revidované strategie rovněž posílí správní kapacitu na strategické úrovni, zvýší efektivitu rozhodování a upevní přístup založený na výsledcích. Kromě toho posílí postavení zúčastněných stran, zvýší jejich pocit odpovědnosti a povzbudí je k vytváření sítí, spolupráci a účasti na provádění a rozvoji strategie. Jasně propojení s tvorbou politik na celostátní a regionální úrovni poslouží k většímu zapojení odvětvových ministerstev, dalších veřejných orgánů a občanské společnosti a k upevnění politické podpory a provádění strategie v zúčastněných zemích.

Politická, koordinační a prováděcí úroveň řízení

Politickou úroveň řízení zastupují ministři zahraničních věcí, případně ministři pro evropskou integraci a ministři nebo orgány odpovědné za politiku soudržnosti. Zajišťují politické a

⁶ COM(2021) 345 final.

strategické řízení strategie. Očekává se, že v budoucnu budou mít v těchto diskusích důležitou úlohu také regionální orgány.

Každoroční rotující předsednictví hraje dobře zavedenou roli, neboť zúčastněné země uznávají jeho význam pro určování strategického směru strategie. Byl také zaveden systém „trojice předsednictví“ (předchozí, současné a budoucí předsednictví), který má zlepšit koordinaci a kontinuitu mezi předsednictvími.

Národní koordinátoři provádějí koordinaci strategie v rámci zúčastněných zemí a mezi nimi. Společně slouží jako prostředníci mezi politickou úrovní, které podávají zprávy o provádění a předkládají návrhy, a úrovní provádění, které poskytují strategické poradenství. Řada zúčastněných zemí má na vnitrostátní úrovni zavedeny víceúrovňové koordinační mechanismy, které přinášejí slibné výsledky. Je však zapotřebí větší kontinuita zaměstnanců a dostatečná administrativní podpora.

Výrazně vzrostla role klíčových realizátorů (koordinátorů pilířů a členů tematické řídicí skupiny), kteří řídí každodenní provádění akčního plánu.

Víceúrovňový a vícestranný systém řízení strategie zahrnuje širokou škálu nadnárodních, meziodvětvových a meziregionálních aktérů působících v různých typech činností. Revidovaný akční plán zapojí nové zúčastněné strany a vytvoří novou dynamiku a nové způsoby spolupráce.

K lepšímu rozhodování zásadním způsobem přispívají organizace občanské společnosti, které přibližují strategii místním a regionálním komunitám. V této souvislosti již Fórum jadransko-jónských obchodních komor, Fórum jadransko-jónských měst a Sdružení univerzit jadransko-jónského regionu představují síť více než 120 orgánů a institucí. Tyto organizace by měly být do strategie více zapojeny. V širším měřítku je třeba dále pracovat na mobilizaci občanské společnosti a místních komunit pro společné cíle.

Po zřízení Rady mládeže uznává revidovaný akční plán význam zapojení mladých lidí do procesu řízení. Je důležité oslovit mladé lidi, posílit jejich postavení a umožnit jim vykonávat činnosti v souladu s jejich zájmy a obavami.

8. ZÁVĚR

Po deseti letech pozitivního pokroku nastal čas, aby Strategie EU pro jadranský a jónský region změnila směr a přizpůsobila se novým geopolitickým a politickým výzvám, kterým dnes region čelí. Díky posílené struktuře řízení, revidovanému a rozšířenému seznamu prioritních témat a silnějšímu a účinnějšímu systému monitorování a hodnocení jsou strategie a jejich deset zúčastněných zemí připraveny zahájit novou éru makroregionální spolupráce.

Komise bude i nadále poskytovat partnerům strategie veškerou potřebnou podporu a poradenství. Bude investovat čas a zdroje, aby pomohla regionu úspěšně splnit celkové cíle. Komise zároveň zdůrazňuje, že konečnou odpovědnost za provádění strategie nesou zúčastněné země, a zdůrazňuje význam dlouhodobého politického závazku na vysoké úrovni ze strany všech zúčastněných zemí, aby bylo zajištěno, že strategie splní své celkové cíle.

Revidovaný akční plán nabízí řešení a nové nápady, jak se vypořádat s výzvami a příležitostmi, kterým jadransko-jónský region čelí. Komise tyto snahy a revidovaný akční plán důrazně podporuje.